

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

19. jun - 2. jul 2026. godine

Sloboda izražavanja

Saslušanja i informativni razgovori povodom istrage o zvučnom oružju

Istraga Višeg javnog tužilaštva u Beogradu povodom navoda o mogućoj upotrebi zvučnog oružja tokom protesta održanog 15. marta 2025. godine, započeta je samo dva dana nakon što je predsednik Srbije Aleksandar Vučić u televizijskom gostovanju izjavio da su se okupljeni građani tog dana „iz čudnog razloga razmicali levo i desno“, uz tvrdnju da je „dokazano da zvučnog topa nije bilo“ i da su navodi o njegovoj upotrebi predstavljali pokušaj opravdavanja neuspeha protesta, istovremeno izrazivši očekivanje da će se „jednog dana saznati svi detalji“ događaja sa protesta. Više javno tužilaštvo u Beogradu saopštilo je da će procesuirati četiri grupe lica u vezi sa događajima sa protesta održanog 15. marta, polazeći od tvrdnje da je upotreba zvučnog oružja bila unapred planirana simulacija sa ciljem da se za njenu navodnu upotrebu optuže državni organi. Tužilaštvo je navelo da je tokom pretresa prostorija Filozofskog fakulteta pronađena dokumentacija u kojoj se pominje „zvučni top“, kao i da postoje osnovi sumnje da su pojedina lica pripremala insceniranje njegove upotrebe kako bi izazvala paniku, nered i ugrožavanje bezbednosti države. Istovremeno je naloženo policiji da identifikuje osobe koje su učestvovala u navodnoj organizaciji događaja, kao i da obavi razgovore sa svim licima koja su javno tvrdila da je zvučno oružje upotrebljeno tokom protesta.

U okviru predistražnog postupka, policija je obavila razgovore sa nekoliko osoba koje su javno govorile o ovom događaju ili iznosile informacije u vezi sa mogućom upotrebom takvog sredstva. Među saslušanima su bili vojni analitičar Aleksandar Radić, advokat Aleksandar Olenik, predsednik stranke Srbija centar Zdravko Ponoš i glavni i odgovorni urednik novinske agencije Beta Dragan Janjić, koji su izjave dali u svojstvu građana.

Vojni analitičar Aleksandar Radić je u ponedeljak (22. juna), u pratnji policije izveden iz zgrade u kojoj se nalazi stan njegove supruge, a zatim je pušten na slobodu nakon višesatnog pretresa stana i drugih prostorija. Pretres je obavljen na više lokacija i stanova, po nalogu tužilaštva, uz sumnju na izvršenje krivičnog dela iz člana 320 Krivičnog zakona, odnosno, pripremanje rušenja ustavnog poretka i bezbednosti Republike Srbije.

Advokat i potpredsednik Lige socijaldemokrata Vojvodine Aleksandar Olenik, izjavio je da su ga policijski službenici ispitivali o njegovim javnim tvrdnjama u vezi sa mogućom upotrebom zvučnog oružja. Slično tome, predsednik stranke Srbija centar Zdravko Ponoš potvrdio je da je pozvan u Upravu kriminalističke policije. Istovremeno, glavni i odgovorni urednik novinske agencije Beta pušten je nakon informativnog razgovora u UKP.

Ono što posebno zabrinjava jesu javni nastupi u kojima predstavnici vlasti tvrde da su studenti unapred planirali da insceniraju upotrebu zvučnog oružja kako bi predsednika Srbije predstavili kao odgovornog za napad na građane i izazvali građanski rat. Predsednica Narodne skupštine Ana Brnabić otišla je korak dalje, navodeći da je cilj navodnog plana bio i „ubistvo Aleksandra Vučića i njegove porodice“.

Na liniji napada na građane i studente koji su učestvovali na protestu 15. marta našle su se i prorežimske televizije. Vojni analitičar Aleksandar Radić napustio je Srbiju nakon emitovanja snimaka praćenja na kojima je njegova maloletna ćerka na jednoj od ovih televizija, odnosno na TV Informer.

Relokacija novinara usled pritisaka i ugrožene bezbednosti

Nakon što su snimci praćenja na kojima se vidi maloletna ćerka vojnog analitičara Aleksandra Radića dospeli na televiziju s nacionalnom pokrivenošću, novinar Radić je sa svojom porodicom napustio zemlju. Radić je jedan od najmanje četvoro novinara i novinarki koji su bili primorani da napuste Srbiju i privremeno se relociraju zbog ozbiljnih bezbednosnih rizika, kontinuiranih pritisaka i kampanja koje su protiv njih vođene u provladinim medijima, tokom prve polovine 2026. godine.

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija ANEM navodi da su novinari koji su napustili Srbiju prethodno bili izloženi dugotrajnim kampanjama targetiranja, pretnjama i pritiscima zbog obavljanja profesionalnog rada. Posebno se ističe uloga pojedinih provladinih medija, koji su, prema oceni ANEM, učestvovali u stvaranju atmosfere u kojoj su nezavisni novinari predstavljeni kao neprijatelji države.

Pritisci i napadi na medije i novinare

Autor emisije „Dobar loš zao“ i kolumnista Danasa Marko Vidojković dobio je nove pretnje smrću na društvenoj mreži Fejsbuk. Od 2019. godine do danas formirano je skoro 30 predmeta u tužilaštvima povodom pretnji Vidojkoviću i njegovom kolegi Nenadu Kulačinu, od kojih je većina bez epiloga.

Tokom snimanja požara na deponiji u Drugalićima, novinarka TV Forum iz Prijepolja je, obavljajući svoj novinarski posao sa javne površine, dobijala uznemirujuća dobacivanja i ometana je od strane prisutnih radnika. Po svaku cenu sprečavano je snimanje požara uz prisustvo predsednika opštine Prijepolje Draga Popadića, koji je takođe zahtevao od novinarkе da prekine snimanje požara. Kamerman Miloš Vulović je odgurivan od prisutnih radnika, iako je bio na javnoj površini, daleko od rampe na ulazu u samu deponiju. U više navrata zaklanjana je kamera sa namerom da se spreči snimanje.

Fotoreporter i Gavriilo Andrić i Marija Stojnić i studentkinja Arhitektonskog fakulteta, privedeni su na dan mitinga Srpske napredne stranke, održanog 27. Juna u Beogradu, a u vezi sa transparentom „Studenti se bore i za vas“. Prema navodima medija, njih troje su privedeni u blizini transparenta okačenog na spoljnoj strani zgrade okrenute prema Brankovom mostu. Transparent na kom je stajalo „Studenti se bore i za vas“, postavljen je dok je saobraćaj na mostu bio zaustavljen kako bi preko njega mogla da pređe kolona pristalica Srpske napredne stranke koja se uputila na miting ispred Narodne skupštine. Sve tri osobe puštene su iz policije iste večeri, bez da je od njih traženo da daju zvaničnu izjavu nadležnim organima.

Novinaru nedeljnika Vreme Davoru Lukaču nije dozvoljeno da izveštava sa vojne vežbe na Pasuljanskim livadama, uprkos tome što se uredno akreditovao za praćenje tog događaja. Nepoznati muškarci prišli su novinarima Centra za istraživačko novinarstvo Srbije (CINS) koji su radili na promociji nove priče i građanima delili štampanu verziju dela istraživanja, ispred sedišta kompanije EXPO u Ulici kralja Milana u Beogradu. Muškarci su od novinarske ekipe tražili da se pomere sa mesta na kojem su se nalazili, uz komentare da ono što rade „nije korektno ni drugarski“, kao i da ono što piše u materijalu koji dele „nije tačno“. Posebno zabrinjava to što je jedan od muškaraca, nakon što su se druga dvojica udaljila, prišao veoma blizu novinaru koji je snimao događaj, tražio uvid u snimak i zahtevao da se snimak obriše, tvrdeći da nije dao dozvolu da bude sniman.

Sloboda okupljanja

Petnaesto privođenje studenta iz Niša

Nakon provedene noći u policijskoj stanici, student Pravnog fakulteta u Nišu, Mateja Nikolić, saslušan je u Prekršajnom sudu i pušten je na slobodu. On se tereti za vređanje službenog lica u vršenju službene dužnosti, dok studenti u blokadi ovog fakulteta poručuju da je privođenje još jedan pokušaj zastrašivanja i da je od početka studentskih blokada Nikolić privden petnaest puta. Studentu se na teret stavlja prekršaj iz člana 22 Zakona o javnom redu i miru, a do privođenja je došlo ispred prostorija Niš TV, u trenutku kada je tamo gostovala predsednica Narodne skupštine Srbije Ana Brnabić. Student Mateja Nikolić je nakon puštanja na slobodu objasnio da se sporna situacija dogodila nakon što je policajca upitao “zašto ga smara”, a na teret mu je, zbog toga, stavljeno i vređanje službenog lica u vršenju službene dužnosti.

Andrej Tanko proglašen krivim za ometanje službenog lica

Osnovni sud u Pančevu proglasio je studenta Andreja Tanka krivim za krivično delo ometanja službenog lica u vršenju službene dužnosti, nakon postupka koji je vođen zbog incidenta na protestu u Pančevu 13. avgusta 2025. godine. Sud mu je izrekao meru uslovnog kućnog pritvora u trajanju od šest meseci, uz uslov da kazna neće biti izvršena ako u roku od dve godine ne učini novo krivično delo.

Prema navodima iz postupka, Tanko je tokom protesta prskao policijske službenike tečnošću nepoznatog sastava, dok je odbrana tvrdila da je reč o vodi i da nije postojao napad na službena lica, već da se radilo o performativnom činu. Tokom suđenja, odbrana je osporavala dokaze i tvrdila da je postupak politički motivisan, dok je tužilaštvo tvrdilo da je delo dokazano. Odbrana je najavila žalbu na presudu.